

چکیده

ارائه الگوی ارزشیابی نظام کشوری مراقبت مرگ مادری برای ایران

مقدمه: ارزشیابی نظام مراقبت مرگ مادری برای اطمینان از عملکرد مطلوب و ارتقای آن در طول زمان ضروری است. اگر ارزشیابی به خوبی طراحی شود منجر به ایجاد داده‌های کلیدی و مفید برای ذینفعان و به‌دنبال آن تصمیم‌گیری آگاهانه و ارتقای نظام می‌شود. این پژوهش با هدف طراحی الگوی ارزشیابی نظام کشوری مراقبت مرگ مادری برای ایران انجام شد.

روش پژوهش: این پژوهش بنیادی به روش ترکیبی (کمی، کیفی) در چهار مرحله انجام شد. ابتدا وضعیت موجود نظام مراقبت مرگ مادری در ایران از طریق مصاحبه با ۱۵ نفر از افراد آگاه و مطالعه اسناد موجود در معاونت بهداشت وزارت بهداشت ایران بررسی شد. جهت گردآوری داده‌ها از راهنمای مصاحبه نیمه ساختاریافته و فرم گردآوری داده و برای تحلیل داده‌ها از روش تحلیل چارچوبی استفاده شد. در مرحله دوم پژوهش، پنج چارچوب و راهنمای مرتبط با ارزشیابی نظام‌های مراقبت سلامت عمومی مطالعه و با هم مقایسه شدند. برای گردآوری داده‌ها از فرم گردآوری داده استفاده شد و نتایج در قالب جداول مقایسه‌ای استخراج شدند. سپس، با توجه به نتایج مراحل قبلی، محورها، ابعاد و مولفه‌های الگوی اولیه از طریق هم‌اندیشی خبرگان استخراج شدند و در مرحله پایانی، برای تایید یا رد مولفه‌های استخراج شده، از روش دلفی در دو دور استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های مرحله اول نشان داد که نظام مراقبت مرگ مادری ایران سودمند بوده است. می‌توان از جمله نقاط قوت و ضعف نظام؛ به ترتیب به دستیابی زودتر از موعد نظام به هدف توسعه هزاره و ادامه وقوع مرگ‌های مشابه مادری با وجود طراحی و اجرای مداخله‌ها اشاره کرد. مراحل انجام ارزشیابی و اقدام‌هایی که باید برای طراحی ارزشیابی مورد توجه قرار گیرند به تفکیک هر یک از راهنماهای مورد مطالعه، از جمله نتایج حاصل از مرحله دوم پژوهش بود. چهار محور، ۲۶ بعد اصلی، ۳۰ بعد فرعی و ۲۸۱ مولفه در هم‌اندیشی خبرگان برای الگوی اولیه ارزشیابی نظام کشوری مراقبت مرگ مادری ایران استخراج شدند. مولفه‌های استخراج شده از طریق دلفی مورد نظرسنجی خبرگان قرار گرفتند و همه مولفه‌ها به جز دو مولفه تایید شدند.

نتیجه‌گیری: الگوی پیشنهاد شده در این پژوهش می‌تواند به ایجاد راهبردها و ابزارهای مناسب پژوهشی برای ارزشیابی نظام‌های مراقبت مرگ مادری کمک کند. معاونت‌های بهداشت در وزارت بهداشت و دانشگاه‌های علوم پزشکی می‌توانند با حمایت از کاربرد این الگو در طراحی ارزشیابی‌های نظام مراقبت مرگ مادری به بهبود عملکرد نظام و به‌دنبال آن کیفیت خدمات ارائه شده به زنان باردار کمک کنند.

کلمات کلیدی: ارزشیابی، نظام مراقبت سلامت عمومی، مرگ مادری